

Mottagare
Socialnämnden

RS Remiss. Biblioteksplan 2026-2029

Förslag till beslut

- Socialnämnden överlämnar yttrandet som sitt remissvar till regionstyrelsen.

Sammanfattning

Socialnämnden har tagit emot förslaget om ny biblioteksplan ("Biblioteksplan 2026-2029") på remiss från regionstyrelsen. Utöver socialnämnden har remiss även gått till barn- och utbildningsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden, miljö- och byggnämnden samt tekniska nämnden.

Förslaget innehåller information om syfte, mål och förutsättningar för föreslagen biblioteksplan. Förslaget innehåller beskrivningar av de olika biblioteksformerna på Gotland och deras respektive prioriterade utvecklingsområden med tillhörande mål och/eller aktiviteter. Förslaget innehåller även beskrivning av samverkan mellan biblioteksformerna och beskrivning av biblioteksplanens uppföljning.

Att förvaltningens målgrupp har möjlighet att ta del av biblioteksverksamhetens utbud är av betydelse för att främja aktivt deltagande i samhällslivet, vilket går i linje med de målsättningar som präglar socialtjänstens arbete av ett jämlikt och jämställt samhälle. I förslaget omnämns även bibliotekets potential i att bidra i socialtjänstens omställning i linje med den nya socialtjänstlagen, varav särskilt en kunskapsbaserad socialtjänst. Socialförvaltningen ställer sig därför bakom förslaget i stort, om än med förslag om vissa förtydligande kring bibliotekens uppdrag och roll i relation till det stöd som biblioteken kan erbjuda professionella.

I förslaget framkommer inga negativa ekonomiska eller juridiska konsekvenser för socialförvaltningens verksamhetsområde.

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Socialnämnden har tagit emot förslaget förslag om ny biblioteksplan ("Biblioteksplan 2026-2029") på remiss från regionstyrelsen. Utöver socialnämnden har remiss även gått till barn- och utbildningsnämnden,

gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden och socialnämnden.

Region Gotlands biblioteksplan 2026-2029 är ett styrdokument som beskriver hur den nationella och regionala bibliotekspolitiken ska genomföras på Gotland. Region Gotland är en kommun med ett regionalt uppdrag, därför inkluderar biblioteksplanen både kommunala och regionala biblioteksformer; folkbibliotek, skolbibliotek, gymnasiebibliotek, vuxbiblioteket, folkhögskolans bibliotek, medicinska fackbiblioteket och regional biblioteksutveckling. I biblioteksplanen framhålls vidare att biblioteksplanen är ett centralt styrdokument, vilken ligger till grund för vidare arbete med att bryta ner detta till tydligare mål och aktiviteter inom respektive biblioteksområde.

Förslaget innehåller information om syfte, mål och förutsättningar för föreslagen biblioteksplan. Förslaget innehåller beskrivningar av de olika biblioteksformerna på Gotland och deras respektive prioriterade utvecklingsområden med tillhörande mål och/eller aktiviteter. Förslaget innehåller även beskrivning av samverkan mellan biblioteksformerna och beskrivning av biblioteksplanens uppföljning.

Biblioteksplanens betydelse för socialförvaltningen

Biblioteksplanen utgår från bibliotekslagen (SFS 2013:801), vilket innebär att det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. I Region Gotlands regionala utvecklingsstrategi Vårt Gotland 2040 beskrivs vidare hur alla aktörer i regionen ska samverka mot politiskt beslutade mål och prioriteringar. Biblioteksplanen (liksom den regionala kulturplanen) utgår från den regionala utvecklingsstrategins vision, visionsmål och effektmål för 2040 genom tre visioner:

1. Bibliotekens roll i utvecklingen av ett hållbart och demokratiskt samhälle stärks.
2. Fler använder bibliotekens utbud.
3. Gotland har bibliotek med goda förutsättningar att möta lagkrav och framtida utmaningar.

De visioner som nämns ovan relaterar inte bara till de individer som socialförvaltningen möter i sina respektive verksamheter, utan har också betydelse för socialförvaltningens interna arbete och utveckling framåt. Förslaget konstaterar bland annat att biblioteken utgör en social mötesplats samt bidrar till social hållbarhet och god hälsa genom förebyggande insatser såsom läsfrämjande och språkutvecklande insatser mot små barn, verksamheter för unga och genom att motverka ensamhet och digitalt utanförskap hos äldre.

I relation till den nya socialtjänstlagen resonerar biblioteksplanen kring att socialtjänstens verksamhet ska bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. I biblioteksplanen framkommer vidare att den hjälp som erbjuds ska baseras på bästa tillgängliga kunskap om vad som kan göra mest nytta för

individen och att biblioteken kan bidra med resurser i form av vetenskaplig litteratur och databaser för att uppnå detta mål.

Genomförande och uppföljning av biblioteksplanen

Det är regionfullmäktige som beslutar om biblioteksplanens övergripande inriktning och mål. Detta dokument följs sedan upp med handlingsplaner för de olika biblioteksformerna, vilket beslutas om i respektive nämnd. Biblioteksplanen samt de olika handlingsplanerna bärs av de olika biblioteksformerna och uppföljning sker årligen genom respektive biblioteksforms verksamhetsberättelse eller i det ordinarie systematiska kvalitetsarbetet. Gemensam uppföljning av biblioteksplanen sker också av biblioteksformerna tillsammans genom deras samverkansforum.

Bedömning

Biblioteksplanen är en central plan och utgör ett ramverk för bibliotekens samlade uppdrag, men går inte in på detalj kring respektive biblioteksområde och deras respektive uppdrag. Utifrån detta bedömer socialförvaltningen att skrivelser samt exempel på insatser för främjande av hälsa, delaktighet i samhällslivet samt demokratiska livsvillkor stämmer väl överens med de särskilda behov som finns inom förvaltningens målgrupper.

Socialförvaltningen ser positivt på att biblioteksverksamheterna tydligt framhåller dess möjligheter till att bidra i socialtjänstens omställning i linje med den nya socialtjänstlagen. Det framkommer dock inte om biblioteksplanens tidigare inriktning mot att främja social hållbarhet har förändrats och/eller kompletterats utifrån att föreslagen biblioteksplan särskilt framhåller den nya socialtjänstlagens betydelse för dess inriktning. Socialförvaltningen skulle därför gärna se ett tydligare ställningstagande i relation till denna fråga, förslagsvis med en skrivelse om ökat samarbete och/eller samverkan.

Socialförvaltningen ser även positivt på att biblioteksplanen framhåller bibliotekets möjlighet att erbjuda resurser (vetenskaplig litteratur och databaser), men ser behov av att tydliggöra behov av aktiviteter i relation till vilken omfattning tillgängliga resurser anses relevanta samt används av socialförvaltningens medarbetare. I relation till detta skulle socialförvaltningen också gärna se en skrivelse om att biblioteket ska bidra med stöd och kunskapspåfyllnad för medarbetare oavsett utbildningsbakgrund, vilket skulle ge en tydlig demokratisk inriktning i det fortsatta arbetet med att omsätta biblioteksplanens arbete för en kunskapsbaserad socialtjänst.

I förslaget har inga tydliga negativa ekonomiska eller juridiska konsekvenser för socialförvaltningens verksamhetsområde identifierats.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse socialförvaltningen, RS remiss Biblioteksplan 2026-2029, daterad 2025-09-22

Yttrande socialnämnden, daterat 2025-10-22

RS Remiss. Biblioteksplan 2026-2029, daterad 2025-09-02

Socialförvaltningen

Marica Gardell
Socialdirektör

Skickas till

Regionstyrelsen, via registrator-rs
Öystein Berge, kvalitetschef